

Referat – Møte 2/2018

Sak:	Oppfølging av Statnetts systemdrifts- og markedsutvikling		
Møtedato:	29.11.2018	Kl.: 09:00 – 11:00	Sted: Statnett
Møteleder:	Stian Henriksen	Referent:	NVE
Innkalte:	Statnett: Kristin Munthe, Tom Tellefsen, Ingrid Helene Eivik, Martha Marie Øberg (deler), Olga Ingrid Steinsholt (deler) NVE: Stian Henriksen, Jonas Bøe, Lars Ekern, Astrid Ånestad, Åsa Grytli Tveten		
Saksbehandler:	Stian Henriksen	Dato/sign.:	
Saksnr.:	NVE	Arkiv:	
Kopi:			

Nr.	Dagsorden	Ansvar
6. 2018	<p>Godkjenning av agenda (5 min)</p> <p>Agenda ble godkjent</p> <p>Statnett kommenterte, til forrige møtes referat, at NVE har til vurdering hvordan økt krav til transparens iht. nordisk CCM må ses i forhold til krav i beredskapsforskriften. NVE vil i etterkant av møtet gi en tilbakemelding til Statnett om status på denne saken.</p>	Alle
7. 2018	<p>Oppsummering Forum for systemtjenester (10 min)</p> <p>Forum for systemtjenester ble avholdt 31. oktober 2018. Statnett informerte om at de denne gangen valgte endagsmøte for Forum for systemtjenester, da det har vært mye annen dialog på mange områder. Det vil vurderes for hvert møte hva som er mest hensiktsmessig.</p> <p>Statnett informerte om at deltakerne blant annet var opptatt av betaling for reaktiv effekt, og at Statnett også har fått et skriftlig innspill knyttet til dette. Statnett planlegger imidlertid per nå ikke revideringer i betaling for reaktiv effekt.</p> <p>Statnett informerte om at deltakerne hadde signalisert at prosessen med utvikling av metoder og vilkår fra TSOene iht. europeiske forordninger er krevende, og at de ønsker hjelp fra Statnett i å forstå konsekvenser og muligheter for å påvirke. Statnett fulgte i etterkant av Forumet for systemtjenester opp med å arrangere et web-seminar om pricing av balansetjenester.</p> <p>Statnett informerte om at de arbeider med oppdatering av tiltaksplanen, og at den er forventet Q2 2019. Statnett ser ikke for seg mange nye tiltak,</p>	Statnett

	men i hovedsak en oppdatering av status, tidsplan og detaljer i tiltakene. Oppdatering av tiltaksplanen velges fremfor å oppdatere hele SMUP-dokumentet.	
8. 2018	<p>Status prosjekter i tiltaksplan og SMUP (60 min)</p> <p>Statnett informerte om fremdriften til prosjektene i tiltaksplanen.</p> <p>NVE minnet om at fristen for lukking av tilsyn fra 2014 om innsamling av produksjonsanleggs evne til å utøve frekvensregulering i et område som midlertidig er uten fysisk tilknytning til tilgrensende overføringsnett er 1.1.2019.</p> <p>Statnett informerte om status på arbeidet med Autofos. Fremdriften avhenger av tilstrekkelig CIM-kompetanse i Statnett. Planen er å ferdigstille tiltaket innen 1. mai 2019. Statnett har dialog med aktører og systemleverandører.</p> <p>Ang. tiltaket om ny nordisk balanseavregning, presiserte NVE at dagens delvis harmoniserte ubalanseavregning for Norden langt på vei er basert på frivillig enighet blant de nordiske myndighetene om harmoniserte nasjonale regelverk. Dersom de nordiske TSOene planlegger omfattende endringer i dagens løsning, er det viktig med tidlig dialog med myndighetene om hvilke endringer man ønsker og at de ønskede endringene er godt begrunnet.</p> <p>Ang. tiltaket om intradagauksjoner med 15 minutters oppløsning, ba NVE Statnett vurdere hvorvidt risikoen for å kunne etablere dette på 15 minutters oppløsning vs. 60 minutters oppløsning vil kunne påvirkes av om auksjonene må etableres på pan-europeisk nivå vs. regionalt nivå. Statnett viser til at det kan være avgjørende å ikke inkludere alle produkter som i dag eksisterer i Euphemia-algoritmen for DA.</p> <p>Ang. tiltaket om utvikling av ny dimensjoneringsmetodikk for reserver, presiserte NVE at det er ønskelig at de nordiske TSOene så tidlig som mulig presenterer konseptet og innholdet i metoden for de nordiske reguleringsmyndighetene, for å muliggjøre gode godkjennelsesprosesser for reguleringsmyndighetene.</p> <p>Ang. tiltaket om å utvikle løsning for å sikre frekvensstabilitet, inkl. raske reserver (FFR), informerte Statnett om at det som er første trinn arbeides for en felles nordisk avtale, men nasjonale løsninger. Statnett informerte om at det arbeides med å kommunisere resultatene fra pilotprosjektet.</p> <p>Ang. tiltaket om deltakelse i britisk kapasitetsmarked via NSL, informerte Statnett om at en britisk aktør har sendt en klage til Kommisjonen vedr. forhold til EUs regelverk for statsstøtte, noe som kan påvirke Statnetts muligheter til å delta i den planlagte auksjonen for de neste fire år.</p> <p>Ang. tiltaket om å etablere nordisk kapasitetsmarked for aFRR, inkl. allokering av overføringskapasitet til dette formålet, informerte Statnett at forventet oppstart fra skjøvet fra Q2 2019 til Q3 2019. NVE presiserte at det er avgjørende at et felles nordisk TSO-forslag er godt utarbeidet og velbegrunnet og inneholder analyser som viser som viser nytten av</p>	Statnett

	<p>konseptet på nordisk nivå, før det sendes til reguleringsmyndighetene for godkjenning.</p> <p>Ang. tiltaket om 15-minutters bud i regulerkraftmarkedet, informerte Statnett om at det er under ti aktører som leverer dette i dag. Ved overgang til 15 minutters ubalanseavregning må imidlertid alle aktører levere bud per 15 minutter.</p>	
9. 2018	<p>Nordic Balancing Model (15 min)</p> <p>Statnett informerte om hovedelementer og fremdrift i Nordic Balancing Model (NBM). Statnett informerte om at plan for aFRR kapasitetsmarked har blitt skjøvet fra Q2 2019 til Q3 2019.</p> <p>NVE presiserte at god dialog mellom TSOene og reguleringsmyndighetene under utvikling av forslag som inngår i NBM er viktig for å sikre at NBM kan innføres innenfor de tidsfrister TSOene har satt. NVE presiserte også at det er avgjørende at forslagene TSOene utvikler er tilfredsstillende begrunnet.</p> <p>NVE viste også til at de forslag Statnett er med på å utforme, både på nordisk og europeisk nivå må oversendes NVE sammen med redegjørelser av bl.a. effekten av forslagene for det norske kraftsystemet, jf. brev fra NVE til Statnett av 14. mai 2018. For forslagene som iht. EBGL skal leveres innen 18. desember 2018 ønsker NVE disse redegjørelsene innen utgangen av januar 2019.</p> <p>NVE presiserte at de også særlig ønsker en oversikt over hvordan prosesser i dagens systemdrift vil kunne måtte endres i forbindelse med etablering av nye nordiske og europeiske løsninger for balansering, bl.a. knyttet til håndtering av flaskehals.</p>	Statnett
10. 2018	<p>Flytbasert markedskobling (15 min)</p> <p>Statnett informerte om fremdriften i arbeidet med flytbasert markedskobling. Det er per nå tett dialog mellom de nordiske TSOene og reguleringsmyndighetene, særlig knyttet til hvor ansvaret for å beregne spennings- og stabilitetsgrenser skal ligge, samt hvordan CNTC-kapasiteter skal beregnes for intradag og det langsiktige markedet.</p> <p>NVE spurte om hvordan Euphemia-algoritmen ville kunne integrere den nordiske flytbaserte kapasitetsberegningemetoden. Statnett informerte at dette ville gjøres via en endringsforespørsel til NEMOene, og dette planlegges ganske snart. NVE ba Statnett om å vurdere i hvilken grad det foreligger risiko for forsinkelser knyttet til endringer i Euphemia.</p>	Statnett
11. 2018	<p>Eventuelt (15 min)</p> <p>NVE presiserte at Statnett må sikre at forslag som oversendes NVE til godkjenning må være i tråd med gjeldende nasjonalt regelverk.</p> <p>NVE oppfordret Statnett generelt til å informere NVE på et tidlig tidspunkt om forhold som etter Statnetts vurdering, under utarbeidelse av</p>	Alle

	<p>felles nordiske eller europeiske forslag, anses som viktige for driften av det norske kraftsystemet, slik at NVE er oppmerksomme på slike forhold under reguleringsmyndighetenes godkjennelsesprosesser.</p> <p>Statnett informerte om iverksatte tiltak for å bedre dialogen med bransjen. Det har blitt opprettet et eget dialogforum hvor bransjeorganisasjonene deltar. Formålet med dette forumet er utelukkende knyttet til samarbeidsprosesser og involvering, og omhandler ikke diskusjon av konkrete saker for driften av kraftsystemet. Statnett informerte om at de også har gjort tiltak for å forbedre informasjonen til bransjen/aktørene, samt lagt til rette for økt involvering av bransjen gjennom deltakelse i referansegrupper.</p>	
--	--	--